

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนของคณะใน 8 วิชาชีพที่สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้ข้อตกลงของอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของคณะใน 8 วิชาชีพที่สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้ข้อตกลงของอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. เพื่อศึกษาแนวโน้มการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในอนาคต เพื่อรองรับวิชาชีพที่เพิ่มขึ้นและการแลกเปลี่ยนแรงงานของประชาคมอาเซียน

5.1 สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อบ่มบ่มผู้มีความเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 โดยใช้วิธีการศึกษาจากการเก็บข้อมูล รวบรวม และวิเคราะห์เอกสารถึงความเป็นประชาคมอาเซียน ศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม มีแนวคำถามประกอบการเก็บข้อมูลหลัก จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารคณะเพื่อทราบแนวทางนโยบายและทิศทางของการพัฒนา แนวทางการดำเนินโครงการเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในรายบุคคล และแบบสอบถามนักศึกษาเพื่อทราบแนวทางความต้องการการเรียน การสอน เพื่อใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลมาวิเคราะห์ในลักษณะวิเคราะห์เนื้อหาประกอบร่วมกับข้อมูลเอกสารและข้อมูลแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 350 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และใช้สถิติอ้างอิงได้แก่ ค่าทดสอบค่าแจกแจงแบบที (T-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และเปรียบเทียบ

ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's test) ข้อมูลที่ศึกษาทั้งหมดประมวลผล ปรากฏผล การศึกษา ดังนี้

5.1.1 การจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้บริหารคณะต่างๆ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่องการ เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลการศึกษาพบว่า

การที่ประเทศไทยจะเข้าร่วมในประชาคมอาเซียนในปี 2558 การพัฒนาคนให้ได้รับโอกาส ในตลาดแรงงานอาเซียน สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา โดยสำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษา ต่างประเทศได้จัดทำยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคม อาเซียน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในฐานะหน่วยงานการศึกษาระดับอุดมศึกษาตระหนักถึง ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงมีการจัดทำแผนเพื่อเตรียมความพร้อม มีกิจกรรมที่สนับสนุนให้นักศึกษาได้ศึกษา แลกเปลี่ยน เรียนรู้ที่รอบด้าน เพื่อพัฒนาให้บัณฑิตมีศักยภาพและความพร้อมอย่างเต็มที่เมื่อเข้าสู่ประชาคม อาเซียน

ทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะต่างๆ ได้มีการจัดโครงการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับภูมิภาคอาเซียนเป็นการส่งเสริมการพัฒนาตนเองของ นักศึกษา ทั้งการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพระดับสากล การจัดการเรียนการสอน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย พัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาท้องถิ่น พัฒนาศักยภาพใน การประกอบอาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรม สร้างความตระหนักในการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเกี่ยวกับอาเซียน

โครงการการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ด้านผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้มีการดำเนินงานและกำหนดนโยบายเพื่อเตรียม ความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องจวบจนปัจจุบัน ทั้งนี้ผู้บริหารในระดับ มหาวิทยาลัยและระดับคณะได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดหลักสูตร โครงการความร่วมมือหรือ โครงการแลกเปลี่ยนต่างๆ

ด้านหลักสูตร มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับกรอบประชาคมอาเซียน และได้รับ การประเมินคุณภาพการศึกษาจากคณะกรรมการตรวจสอบมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อหลักสูตรที่ได้ มาตรฐานสากล อีกทั้งมีการวางแผนเพิ่ม โครงการหลักสูตร 2 ภาษาและหลักสูตรนานาชาติ ทั้งนี้การ พัฒนาหลักสูตรดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีในประชาคมอาเซียน จากการแสดงความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นักศึกษาจากคณะต่างๆ ผลการศึกษาพบว่า

การเตรียมความพร้อมด้านหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าในแต่ละคณะมีการจัดการเตรียมความพร้อมแต่ยังคงต้องมีการพัฒนาเพิ่มเติมต่อไปอีก ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของคณะต่างๆ กล่าวคือ ผู้บริหารของคณะต่างๆ ยังมีโครงการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

ด้านนักศึกษา จัดโครงการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษา มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา (MOU) โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างประเทศอาเซียน โครงการทัศนศึกษา ดูงานและฝึกงานในประเทศอาเซียนและต่างประเทศ มีการจัดการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) ตลอดจนมีการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียน จากการแสดงความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นักศึกษาจากคณะต่างๆ ผลการศึกษาพบว่า การเตรียมความพร้อมด้านการส่งเสริมพัฒนาทักษะให้กับนักศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าในแต่ละคณะมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาทักษะให้กับนักศึกษาเพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งในอนาคตทางคณะจะมีการพิจารณาจัดโครงการเพิ่มเติมเพื่อต่อขยายนโยบายการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งนี้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของคณะต่างๆ กล่าวคือ ผู้บริหารของคณะต่างๆ ยังมีการวางแผนจัดโครงการเพื่อพัฒนาทักษะและความชำนาญเพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับนักศึกษาในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

ด้านงบประมาณ ทางมหาวิทยาลัยได้มีการจัดสรรงบประมาณให้กับการกิจกรรมการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่อง โดยจะเห็นได้จากการจัดกิจกรรมต่างๆ ของแต่ละคณะ เช่น โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาไทยและอาเซียน เป็นต้น รวมทั้งมีการสนับสนุนงบประมาณในด้านสื่อการเรียนการสอนหรือการจัดแหล่งเรียนรู้ขึ้นภายในห้องสมุดอีกด้วย แต่ทว่างบประมาณดังกล่าวก็ยังไม่เพียงพอ โดยมหาวิทยาลัยจะได้จัดสรรงบประมาณเหล่านี้ให้เพิ่มมากขึ้นต่อไปในอนาคต จากการแสดงความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นักศึกษาจากคณะต่างๆ ในด้านการใช้สื่อ ตำราเรียน เทคโนโลยีต่างๆ ของคณะ ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นได้ว่า มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและเทคโนโลยีเพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการสัมภาษณ์จากผู้บริหารคณะต่างๆ กล่าวคือ ผู้บริหารคณะต่างๆ มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและเทคโนโลยี

ด้านบุคลากร ได้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่อง โดยส่งบุคลากรของคณะเข้าร่วมโครงการของมหาวิทยาลัย อาทิเช่น อบรมสัมมนา ทัศนศึกษา ดู

งานในประเทศสมาชิกอาเซียน และมีโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างประเทศสมาชิก อีกทั้งให้บุคลากรเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมโดยใช้สถาบันภาษา

5.1.2 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ในการดำเนินงาน คือทักษะด้านภาษาอังกฤษ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษยังไม่อยู่ในระดับสากล อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา เช่น อาจารย์ด้านภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษ และอาจารย์ในสาขาวิชาชีพที่มีประสบการณ์ และงบประมาณที่มีจำกัดไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย การแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษา หรือการศึกษาดูงานที่ต่างประเทศสามารถทำได้เพียงบางกลุ่ม โอกาสใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารมีค่อนข้างน้อย และความสนใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมีนักศึกษาให้เพียงบางกลุ่มเท่านั้น

5.1.3 แนวโน้มการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในอนาคตเพื่อรองรับวิชาชีพที่เพิ่มขึ้นในการแลกเปลี่ยนแรงงานของประชาคมอาเซียน

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้จัดทำกรอบและแนวทางพัฒนาการศึกษาที่เรียกว่า "แผนพัฒนามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระยะที่ 11" โดยมุ่งหวังให้ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแผนให้บรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลการดำเนินงานดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงผลสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมี ธงนำ (Flagship) ได้แก่ 1) บัณฑิตเป็นคนดี มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ 2) มุ่งพัฒนาการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยเชิงบูรณาการที่สมบูรณ์แบบ 3) บูรณาการบริการวิชาการ/ความรู้ของมหาวิทยาลัยสู่ชุมชนอย่างมีส่วนร่วม 4) นวัตกรรมวัฒนธรรมไทยสู่สากล 5) นำมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนและสากล 6) พัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วยธรรมาภิบาล โดยมียุทธศาสตร์การดำเนินงาน ดังแนวทางต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : พัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพในระดับสากล คือ การปรับปรุง-พัฒนาหลักสูตรตามมาตรฐาน TQF / NQF เพิ่มจำนวนหลักสูตรสหกิจศึกษา นำระบบ IT มาใช้ในการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอนแบบ Problem Based Learning (PBL), Self Directed Learning, Life long Learning พัฒนาบัณฑิตให้มีจิตอาสาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาความรู้ความสามารถของนักศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : พัฒนางานวิจัยและสร้างนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของท้องถิ่นประเทศและสากล คือ การพัฒนา นักวิจัย/ผลิตผลงานวิจัย บริหารจัดการแหล่งทุนวิจัย พัฒนาการวิจัยให้มีอัตลักษณ์ของภาคเหนือ และของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมมือกับภาคการผลิตในการ ทาวิจัย พัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศและ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : พัฒนาการบริการวิชาการและการให้บริการบนฐานความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น คือ บูรณาการองค์ความรู้ภายใน สู่การบริการสังคม พัฒนาระดับการ ให้บริการสุขภาพสู่ภูมิภาคอาเซียน/เอเชีย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทยท้องถิ่นล้านนา และกลุ่มชาติพันธุ์ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การเป็นผู้นำในการทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและกลุ่มชาติพันธุ์ ด้วยวิชาการที่แท้จริง สร้างจิตสำนึกให้นักศึกษามีการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและไทย พัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมแก่ บุคลากรและนักศึกษา ฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมพัฒนามหาวิทยาลัยเป็น Green & Clean Campus

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : พัฒนาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัย คือ การสร้างเครือข่ายกับสถาบัน วิชาการในอาเซียนและนานาชาติ แลกเปลี่ยน อาจารย์ นักศึกษา นานาชาติ จัดหลักสูตรร่วมกับ นานาชาติ เปิดหลักสูตรนานาชาติ Double Degree Program / Joint Degree Program

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ คือ บุคลากรมีการ เรียนรู้ มีทักษะ มีความสามารถ ในการปฏิบัติงานด้วยจิตสำนึกต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการ บริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โปร่งใส ตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาลภายใต้ แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บุคคลมีความรู้ในการพัฒนามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ (Learning Organization)

การนำแผนพัฒนาดังกล่าวสู่การปฏิบัติ กล่าวคือ ในระดับคณะ/หน่วยงานจะมีการจัดทำ แผนปฏิบัติการของคณะ โดยมีแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัยเป็นแนวทางเพื่อให้สอดคล้องกัน มีการ มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถตามมาตรฐานสากล สอดคล้องกับ ความต้องการของสังคม

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง ความพร้อมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

อาเซียนมีพัฒนาการด้านการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจตั้งแต่การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ AFTA ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 และพยายามส่งเสริมให้มีความร่วมมือครอบคลุมด้านอื่นด้วย ต่อมา ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) โดยมีวิสัยทัศน์ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาอันเป็นรากฐานสำคัญ และเป็นกลไกในการสร้างความเข้มแข็ง โดยการสร้างความพร้อมด้านการศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้ถูกระบุไว้ในยุทธศาสตร์การสร้าง ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค ให้สถาบันการศึกษาให้มีมาตรฐานเป็นที่ ยอมรับในระดับสากล ตลอดจนการยกระดับทักษะฝีมือแรงงานและทักษะด้านภาษาเพื่อเตรียม ความพร้อมของแรงงานไทยเข้าสู่ตลาดแรงงานในภูมิภาคอาเซียน เป็นไปในทิศทางเดียวกับทฤษฎี ภูมิภาคนิยม (Regionalism) กล่าวคือ ทฤษฎีภูมิภาคนิยมเป็นการรวมกลุ่มของประเทศในภูมิภาคบน พื้นฐานของการตระหนักถึง ผลประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาและความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกัน ในด้านต่างๆ เพื่อยกเลิกหรือลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดทางการค้าของกันและกัน ทั้งนี้จะเห็นได้ จากการที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยสำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ ได้ จัดทำยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทย ในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ด้วยตระหนักถึงผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนต่ออุดมศึกษาไทย และ เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ทันกับสถานการณ์ของโลกและกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นประเด็นที่ กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ให้ความสำคัญต่อการจัดการอุดมศึกษา การเป็นประชาคม อาเซียนทำให้การเคลื่อนย้ายกำลังคน นักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาเป็นไปโดยสะดวกขึ้น และการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาก็จะส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายองค์ความรู้ ภาษาและ วัฒนธรรมระหว่างกัน

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในฐานะหน่วยงานการศึกษาระดับอุดมศึกษาและเป็นสมาชิกของ เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network: AUN) จึงมีการปรับตัวเพื่อผลิต บัณฑิตที่มีความพร้อมสำหรับรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหลังจากการรวมตัวเป็นประชาคม อาเซียน รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถและสร้างองค์ความรู้เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน อาทิ ส่งเสริมให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสาร มีการส่งนักศึกษา อาจารย์แลกเปลี่ยน ระหว่างประเทศสมาชิก และในแต่ละคณะมีการนำนโยบายดังกล่าวมาปรับใช้ จึงมีการจัดโครงการ ต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งด้านหลักสูตร บุคลากร และนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีโลกาภิ วัตน์ (Globalization) ที่ได้กล่าวถึงกระบวนการสร้างการเปลี่ยนรูปแบบการติดต่อปฏิสัมพันธ์

ระหว่างกัน ก่อให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกันมากขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาเป็นกลุ่มความร่วมมือที่มั่นคง อีกทั้งยังมีข้อผูกพันซึ่งเป็นนโยบายหรือข้อตกลงที่ประเทศสมาชิกจะต้องทำร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มให้มีความราบรื่นและแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาช่วยลดช่องว่างเสมือนหนึ่งว่าเกิดขึ้นในที่เดียวกัน

ทั้งนี้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้มีการจัดการเรียนการสอนของคณะ 8 วิชาชีพที่มีการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้ข้อตกลงของอาเซียน โดยมีปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ผู้บริหาร นักศึกษา หลักสูตร งบประมาณ และบุคลากร โดยมีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยด้านผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้มีการดำเนินงานและกำหนดนโยบายเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องจวบจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ผู้บริหารในระดับมหาวิทยาลัยและระดับคณะได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดหลักสูตร โครงการความร่วมมือหรือโครงการแลกเปลี่ยนต่างๆ สอดคล้องกันกับแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) (จำเนียร จวงตระกูล , 2547) ซึ่งมีความสำคัญในการกระทำกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) (นิสดารค์ เวชยานนท์, 2548) จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการกำหนดนโยบายและทิศทางของการดำเนินงาน การดำเนินการให้บุคคลได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ เช่น การอบรม การศึกษา เป็นต้น เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถ ทักษะ ของบุคคล โดยแนวทางการบริหารงานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ผลักดันให้มหาวิทยาลัยเป็น 1 ใน 4 ของมหาวิทยาลัยไทยที่เข้าเป็นสมาชิกเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network: AUN) โดยมีพันธกิจในด้านการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและวิชาชีพชั้นสูง ที่มุ่งเน้นมาตรฐานและคุณภาพทางวิชาการอันเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ โดยให้ความสำคัญและคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา ความมีเสรีภาพ และความเป็นเลิศทางวิชาการควบคู่กับคุณธรรม สอดคล้องกับการศึกษาของนลินี จารุกัญจนกิจ (2540) ได้ทำการศึกษาการจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยทำการศึกษาปัจจัยภายนอกและภายในที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศึกษาวิเคราะห์หา กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับทิศทางการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปัจจัยภายนอกของมหาวิทยาลัย ได้แก่ เทคโนโลยี ความต้องการของตลาดแรงงาน รัฐบาล กฎหมาย ทบวงมหาวิทยาลัย สภาพเศรษฐกิจและคู่แข่ง เป็นต้น ปัจจัยภายในของมหาวิทยาลัยได้แก่ จุดมุ่งหมาย/เป้าหมายที่ชัดเจน หลักสูตรที่เปิดสอน บุคลากรฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการ งานวิจัย การประชาสัมพันธ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน งบประมาณ เป็นต้น

ปัจจัยด้านนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ศึกษาในคณะที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในด้านการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกันกับแนวคิดการเตรียมความพร้อม (Readiness) Downing และ Thackrey (1971 อ้างถึงใน นวรัตน์, 2545 : 17) ได้กล่าวถึงการเตรียมความพร้อม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ได้ถูกเตรียมพร้อมเพื่อให้เกิดความมั่นใจและตั้งใจในการที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนคุณสมบัติหรือสภาวะของบุคคลที่พร้อมจะทำงานหรือกระทำการกิจอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีแนวโน้มจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยผู้ตอบแบบสอบถามคณะบริหารธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้านการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียนมากกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามคณะแพทยศาสตร์และคณะพยาบาลศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจะเห็นได้จากการที่นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์สุขภาพจะให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาและเทคโนโลยีมากกว่าทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่วนนักศึกษาสายสังคมศาสตร์จะมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ทั้งทางด้านสังคมและวัฒนธรรมควบคู่กับกิจกรรมทางด้านภาษาและเทคโนโลยี

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนความพร้อมด้านการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน และด้านการจัดแหล่งเรียนรู้อาเซียนศึกษาสำหรับนักศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดการเตรียมความพร้อม (Readiness) พรณี (2538 อ้างใน นฤตพงษ์ ไชยวงศ์, 2540: 18)ได้อธิบายถึงความพร้อม หมายถึง สภาพที่เตรียมพร้อมในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สามารถลุล่วงและสำเร็จภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยองค์ประกอบของความพร้อมมี 3 ประการ คือ วุฒิภาวะ การได้รับการอบรมและเตรียมตัว ความสนใจหรือแรงจูงใจ ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษา กล่าวคือ นักศึกษาที่มีวุฒิภาวะสูงกว่า จะมีความพร้อมมากกว่า

ปัจจัยด้านหลักสูตร มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับกรอบประชาคมอาเซียน และได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากคณะกรรมการตรวจสอบมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) อีกทั้งมีการวางแผนโครงการหลักสูตร 2 ภาษาและหลักสูตรนานาชาติ ทั้งนี้การพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีในประชาคมอาเซียน เช่นเดียวกับแนวคิดการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (วรรณ ไชย

ศรี,ออนไลน์) ได้กล่าวถึง ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) มุ่งที่จะจัดตั้งให้อาเซียนเป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิตเดียว และอีกหนึ่งในพันธกรณีเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวของอาเซียนคือ การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี คือ มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) สำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบริการ ในคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษา ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์การทำงาน ภายใต้เงื่อนไขการอนุญาตให้บริการด้าน วิชาชีพในประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อให้การเคลื่อนย้ายผู้ให้บริการ 8 วิชาชีพ อันได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ นักบัญชี วิศวกรรม วิชาชีพด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยว สามารถเข้าไปทำงานในประเทศสมาชิก อาเซียนได้สะดวกมากขึ้น มีการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมท้องถิ่น ทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ากับหลักสูตร รวมถึงมุ่งเน้นการสอนการจัดกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้เป็นระบบ ทำให้หลักสูตรตอบสนองทั้งในแง่วิชาการ และตลาดแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีบูรณาการ แฮร์บาร์ท (Herbart, 1980) นักปรัชญาการศึกษาชาวเยอรมันเป็นผู้ริเริ่มการเรียนการสอนแบบบูรณาการขึ้นเมื่อประมาณหนึ่งศตวรรษที่ผ่านมาแล้ว ดิวอี้ (Dewey : 1933) นักการศึกษาชาวอเมริกันเป็นผู้นำแนวคิดนั้นนำมาเสนอให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นภายใต้ปรัชญาที่เชื่อว่าการศึกษจะต้องพัฒนาผู้เรียนในลักษณะเบ็ดเสร็จในตัว มิใช่พัฒนาเพียงเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ในประเทศไทยได้มีการออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด รวมถึงมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ

ด้านงบประมาณ ทางมหาวิทยาลัยได้มีการจัดสรรงบประมาณให้กับการกิจกรรมการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่อง โดยจะเห็นได้จากการจัดกิจกรรมต่างๆ ของแต่ละคณะ เช่น โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาไทยและอาเซียน เป็นต้น รวมทั้งมีการสนับสนุนงบประมาณในด้านสื่อการเรียนการสอนหรือการจัดแหล่งเรียนรู้ขึ้นภายในห้องสมุดอีกด้วย แต่ว่างบประมาณดังกล่าวก็ยังไม่เพียงพอ โดยมหาวิทยาลัยจะได้จัดสรรงบประมาณเหล่านี้ให้เพิ่มมากขึ้นต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดการเตรียมความพร้อม ดาวน์นิง และแธคเคอรี (Downing & Thackrey, 1971) ได้แบ่งองค์ประกอบความพร้อมไว้ 4 ด้าน คือ องค์ประกอบทางกายภาพ ได้แก่ ความพร้อมด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ ได้แก่ ความต้องการที่จะเรียนรู้ และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ ความพอเพียง โอกาสในการหาประสบการณ์ทางสังคม กล่าวคือ ทางมหาวิทยาลัยได้มีการจัดเตรียมความ

พร้อมในทุกด้านให้กับนักศึกษา รวมถึงด้านสิ่งแวดล้อมโดยทางผู้บริหาร ได้มีการจัดงบประมาณสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการจัดการเรียนการสอน และการจัดแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

ด้านบุคลากร ได้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่อง โดยส่งบุคลากรของคณะเข้าร่วมโครงการของมหาวิทยาลัย อาทิเช่น อบรมสัมมนา ทักษะศึกษา ดูงานในประเทศสมาชิกอาเซียน และมีโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างประเทศสมาชิก อีกทั้งให้บุคลากรเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมโดยใช้สถาบันภาษา สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ Nadler (อ้างถึงใน นิสิตาร์ก เวชยานนท์, 2548, : 312) กล่าวว่า การดำเนินการให้ บุคคลได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อที่จะนำเอามาปรับปรุงความสามารถในการทำงาน คือ การฝึกอบรม ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติเพื่อยกระดับความรู้ ความสามารถและทักษะของบุคลากร การศึกษา การให้การศึกษา เป็นการเพิ่มพูนความรู้ทักษะ ทักษะคิด ตลอดจนเสริมสร้างความสามารถ ในการปรับตัวในทุกๆด้าน ให้กับบุคลากร เพื่อเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อมที่จะทำงานตามความต้องการขององค์กรในอนาคต และการพัฒนา เป็นกระบวนการปรับปรุงองค์กรให้มี ประสิทธิภาพ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ได้มุ่งตัวงานแต่เน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามท้องถื่นต้องการ และพร้อมที่จะปฏิบัติงานกับองค์กรในอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและให้การสนับสนุนการพัฒนาบัณฑิต

5.3.1 ข้อเสนอแนะของผู้ให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม

1. ควรส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ หลักสูตรภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในประเทศอาเซียน เพิ่มอาจารย์ชาวต่างชาติเพื่อเพิ่มโอกาสให้กับนักศึกษาในการสื่อสารและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ
2. มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และเจตคติที่ดีต่อประชาคมอาเซียน การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษา และแหล่งเรียนรู้แก่นักศึกษาเพิ่มมากขึ้น
3. ควรมีการแลกเปลี่ยนกลยุทธ์การพัฒนาบุคลากร และนักศึกษา ให้มีความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมด้านกรอบความคิด พัฒนาศักยภาพให้พร้อมในการอยู่ร่วมกันและ

ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา ทั้งด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการขยายโอกาสทางการศึกษา

4. ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาและจัดงบประมาณสนับสนุนพัฒนาการเรียน การศึกษาอย่างต่อเนื่อง การจัดสรรทุนการศึกษาเพื่อการแลกเปลี่ยนอาจารย์และ นักศึกษาในอาเซียนเพื่อการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในการพัฒนาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม
5. การจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา (MOU) รวมถึงการศึกษาดูงาน และ ประชุมร่วมกับมหาวิทยาลัยเครือข่ายต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำงานร่วมกันใน โครงการต่างๆ มีงานวิจัยที่เชื่อมโยงกับความเป็นอาเซียนมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการ ขยายโอกาส และบูรณาการความรู้ทางการศึกษาแก่บุคลากร และนักศึกษาให้เพิ่มมา กขึ้นกว่าปัจจุบัน
6. มหาวิทยาลัยควรจัดสรรงบประมาณสำหรับคณะต่างๆ ในการเตรียมความพร้อมเพื่อ เข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยเฉพาะเพิ่มมากขึ้น เพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น อาทิเช่น การจัดซื้ออุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการศึกษา การ พัฒนาห้องเรียนแห่งอนาคต (The Global Class) ซึ่งเป็นห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่ สามารถเชื่อมโยงการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เป็นต้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

1. ควรมีการวิจัยศึกษาถึงสถานการณ์ของประชาคมอาเซียน เมื่อประเทศไทยมีการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียนในปี 2558 เพื่อพัฒนาคุณภาพของมหาวิทยาลัยและศักยภาพของ บัณฑิตให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามความต้องการของอาเซียน
2. ควรมีการติดตามประเมินผลการเตรียมความพร้อมของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน รูปแบบของการวิจัยเป็นระยะ เพื่อทราบผลกระทบ ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน ให้บรรลุเป้าหมายของโครงการและกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง เช่น หลักสูตรการเรียนการสอน การพัฒนาอาจารย์และนักศึกษา
3. ควรนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการประเมินผล พัฒนาโครงการต่างๆ จัดทำแผน ปฏิบัติงานและเป็นกรอบกำหนดทิศทางดำเนินงานในอนาคตเพื่อเตรียมความ พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน